

A végrehajtási jog elévülése Horvátországban

SZÉKELY BOTOND*

Jelen tanulmány a végrehajtási jog elévülésének szabályozási keretrendszerét vizsgálja a horvát jogrendszerben, komparatív elemzés keretében. A kutatás elsődleges célja a horvát Polgári Kötelmekről szóló törvény és a Végrehajtásról szóló törvény vonatkozó rendelkezéseinek feltárása, összevetve azokat a magyar Polgári Törvénykönyv (Ptk.) és a bírósági végrehajtásról szóló törvény (Vht.) megoldásaival. A tanulmány felépítése a jogintézmény jogpolitikai alapvetéseinek áttekintésével indul, érintve a diszpozitív vagy kógens jelleg, valamint a jogalkotói beavatkozás és a felek autonómiája közötti egyensúly kérdéseit. Ezt követi az irányadó tételes jogi rendelkezések részletes, összehasonlító elemzése. A kutatás rávilágít a két szabályozási modell közötti alapvető különbségre, amely ellenére megállapítást nyer, hogy a két jogrendszer dogmatikai gyökerei közösek.

1. Jogpolitikai kérdések és alapvetések az elévüléssel kapcsolatban

Az elévülés jogintézményével kapcsolatos fundamentális alapelvek elemzése jelentős mértékű és mélységű magánjogi kutatásokból, illetve értekezésekből táplálkozik. A kérdés jogpolitikai és társadalmi vonulatáról behatóan értekezett Egri Bónis Pál, aki témával kapcsolatban többek között azt is vizsgálta, hogy az elévülési idő mértékének meghatározásával mikor megfelelő meg a törvény a rendeltetésének. Meglátása szerint a jogszabály ebben az esetben akkor megfelelő, ha az „az egyes jogok érvényesítésére szánt hatá-

* Kutató, Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet; tanársegéd, Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Sportjogi Tanszék; doktorandusz, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola. DOI: 10.47079/2025.wzsna.vegrehajtas.1_14

ridőt olyképpen szabja meg, hogy az az illető állam konkrét viszonyainak megfelelően az egyes jogok érvényesíthetését oly időpontban zárja ki, amikor azok érvényesíthetésének (a kereshetőségnek) kizárása már sem a köznek, sem az egyesnek érdekét nem sérti.”¹

Az újabb, napjainkban irányadó magánjogi kutatások keretében Pusztahelyi Réka vizsgálta behatóan az elévülés szabályozásával kapcsolatban felmerülő problémákat. Kérdésként vette fel – a jogintézmény alapvető mi-
benlétére irányulóan – hogy az elévülés szabályozása inkább kógens, azaz közjogi jellegű-e, vagy alapvetően diszpozitív természetű.² E vonatkozásban mérlegelendő szempontként említi a modern gazdasági viszonyokat, amely alapján indokolt lehet a felek szélesebb körű szabadsága a korábbi szigorú, szűk kereteket meghatározó szabályozással szemben. Ebből adódóan logikusan következik a következő felvetése, miszerint hol a helye a jogalkotói beavatkozásnak, hiszen a felekre ruházott nagyobb szabadság azzal a veszéllyel is járhat, hogy a törvényi rendelkezésekről való eltérés esetében a kiegyensúlyozott jogviszonyok helyett aszimmetrikus szerződéses viszonyok jönnek létre a felek között. Tehát fontos szempont, hogy a jogalkotó az elévülés szabályainál vagy a gyengébb fél érdekében kell-e megfogalmazni törvényi tilalmakat, mint például a fogyasztói szerződésből eredő szavatossági igények esetében.³

Ezzel kapcsolatban fontos röviden kitérni arra, hogy az európai jogrendszerekben létezik mindkét megoldás, tehát az eltérést nagyobb mértékben megengedő diszpozitív szabályozás, illetve az imperatív, amely a törvényben meghatározott időtartam szerződés vagy más jogügylet útján nem változtatható, nem hosszabbítható és nem rövidíthető meg, továbbá nem zárható ki. Mindezek mellett a harmadik megoldás a köztes jellegű szabályozás. A legtöbb európai jogrendszerre részben diszpozitív, részben imperatív szabályozást követ ezen a téren.⁴

Továbbá fontos megjegyezni jelen témakörben, hogy az elévülési határidő különbözik a jogügyleti határidőtől, mivel a teljesítési határidő, a szer-

1 EGRI Bónis Pál: *Az elévülési határidők megrövidítése*. Jogállam 1920/5. 211.

2 PUSZTAHELYI Réka: *A magánjogi elévülés*. Novotni Alapítvány, Miskolc, 2015., 127.

3 Uo.

4 SZALMA József: *Az elévülési határidő szabályainak jogi természete az európai és a magyar magánjogban*. Glossa Iuridica, 2023/1-2., 51.

ződéses feltételek és a határidőtűzés a felek – tehát a jogügyleti határidő – a szerződéses akaratszabadságból ered. Ezzel szemben az elévülés forrása a törvény, amelynek célja a jogbiztonság megteremtése és a jogviszonyokkal kapcsolatos bizonytalanságok visszaszorítása. Tehát az elévülés időtartamával kapcsolatos szabályozás kialakítása alapvetően a jogalkotótól függ.⁵ Tehát e tekintetben a jogalkotó felelőssége részletszabályok által a felek közötti érdekegyensúly megteremtése.⁶

2. Irányadó jogszabályi rendelkezések

A magyar jogrendszerben a végrehajtási jog elévülését a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) szabályozza. E törvény dogmatikai szempontból legmeghatározóbb rendelkezése az 57. § (1) bekezdésben rögzített tétel, miszerint „a végrehajtási jog a végrehajtandó követeléssel együtt évül el.” Ezáltal a törvény háttér jogszabályként rendeli alkalmazni a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényt (a továbbiakban: Ptk.), amelynek a 6:21-25. §-aiban rögzítette a jogalkotó az elévülésre irányadó általános rendelkezéseket. A végrehajtási jog elévülési idejének számításakor tehát főszabályként a Ptk. általános vagy speciális elévülési időre vonatkozó normáiból kell kiindulni. A Ptk. 6:21. §-a rendelkezik arról, hogy ha a jogosultság gyakorlására és a követelés érvényesítésére nyitva álló határidő letelte csak a törvény kifejezett erről való rendelkezése esetén jár jogvesztéssel. Ellenkező esetben az elévülés szabályait kell alkalmazni. Tehát általános jelleggel az elévülés időtartamára és annak számítására irányuló rendelkezések alkalmazandóak, amennyiben a követelések érvényesítésének a határideje válik kérdéssé. A 6:22. § (1) bekezdése ezt a határidőt öt évben határozza meg, amely a (2) bekezdés értelmében akkor kezdődik,

5 SZALMA József: i.m. 52.

6 PUSZTAHELYI Réka – VERESS Emőd: *Elévülési szabályok a jogbiztonság szolgálatában, a román és a magyar polgári törvénykönyvekben. Összehasonlító jogi tanulmány.* Magyar Jog, 2017/6., 373. Szerzők meglátása szerint az európai szabályozási minták azt sejtetik, hogy az elévülés nem természet jogi jellegű, hanem inkább a pozitív jog jegyeit viseli. Az elévülés szünetelésével és megszakadásával kapcsolatos nemzetközi kitekintést lásd: PUSZTAHELYI Réka: *A követelés bírósági eljárásban való érvényesítése - egy elévülést megszakító ok margójára.* Miskolci Jogi Szemle, 2014/2., 90-94.

amikor a követelés esedékessé válik. Az általános öt éves időtartamtól való eltérésre írásban van lehetőség a (3) bekezdésben foglaltak alapján, amely – a fentiekben tárgyalt alapvetésekre visszautalva – a szabályozás diszpozitív jellegét kölcsönzi. Azonban a (4) bekezdés az elévülés szabályozási módszerének a kógens oldalát mutatja, ugyanis az elévülés kizárására irányuló megállapodás semmis.

A Ptk. 6:23. §-a rendelkezik az elvélés joghatásáról, amely tulajdonképpen funkciójának az érvényesítést szolgálja, mivel az (1) bekezdés kimondja, hogy az elévült követelést bírósági eljárásban nem lehet érvényesíteni. Azonban az anyagi jogot nem szünteti meg, mivel a (2) bekezdés értelmében az elévülés a kötelezettnek a szolgáltatás teljesítésére vonatkozó kötelezettségét nem érinti; az elévült követelés alapján teljesített szolgáltatást a követelés elévülésére tekintettel visszakövetelni nem lehet. Továbbá a (3) bekezdés alapján a főkövetelés elévülésével az attól függő mellékkövetelések is elévülnek. A mellékkövetelések elévülése a főkövetelés elévülését nem érinti.

A horvát szabályozás rendszerében és logikájában sok hasonlóság fedezhető fel az általános rendelkezésekkel kapcsolatban. A horvát jogban az elévülés általános, anyagi jogi kereteit a Polgári Kötelmekről szóló törvény („*Zakon o obveznim odnosima*”, a továbbiakban ZOO) fekteti le. Ez a kódex tartalmazza az elévülés általános szabályait, ideértve annak tartamát, nyugvását és megszakítását, hasonlóan a magyar Ptk.-hoz. Ezzel szemben a végrehajtási eljárásjogot kodifikáló Végrehajtásról szóló törvény („*Ovršni zakon*”, a továbbiakban OZ) csupán érintőlegesen, szűkebb keretek között rendelkezik az elévülésről, mint a magyar Vht. Az OZ 46. § (1) bekezdése csak annyiról rendelkezik, hogy jogorvoslattal élhet az adós az elévült követelés alapján elrendelt végrehajtással szemben. Ebből egyértelműen levezethető, hogy bár a horvát szabályozás eljárásjogi szempontból részletesen nem rendelkezik az elévülésről, azonban a horvát jogi gondolkodásban is érvényesül az a tétel, hogy a végrehajtási jog elévülésére vonatkozó alapvető szabályokat – különösen annak időtartamát és a megszakadás eseteit – az anyagi jogi kódexből, jelen esetben a Polgári Kötelmekről szóló törvény rendelkezéseiből kell levezetni. A Végrehajtásról szóló törvény e tekintetű hiányossága miatt az anyagi jogi szabályok áttörnek az eljárásjog területére, csak úgy mint a magyar szabályozás esetében.

A horvát Polgári Kötelmekről szóló Törvény – a Végrehajtási Törvény előbbiekben említett hiányossága következtében – az elévülés jogintézményét koherens és részletes módon szabályozza. A törvény normaszövege logikusan négy fő tematikai egységre tagolódik, hasonló tartalommal és megfogalmazással a magyar szabályozáshoz:

1. Az elévülés általános szabályai (214-224. §), amelyek a jogintézmény dogmatikai alapjait és joghatásait rögzítik.
2. Az elévülési idő (225-234. §), amely meghatározza az általános és a speciális határidőket.
3. Az elévülés nyugvása (235-239. §), amely az elévülési idő folyását akadályozó tényállásokat kezeli.
4. Az elévülés megszakadása (240-246. §), amely az elévülési időt megszakító és azt újraindító cselekményeket szabályozza.

A horvát jogalkotás eredményeként elévülés alapvető joghatása szintén abban testesül meg, hogy a törvényi határidő elteltével a jogosult elveszíti a jogát a szolgáltatás bírósági úton történő követelésére. Fontos dogmatikai alapvetés, hogy maga az anyagi jogi kötelezettség (a tartozás) nem szűnik meg, csupán annak állami kényszerrel való érvényesíthetősége vész el. A ZOO 214. § (1) bekezdése alapján az elévülés megszünteti a kötelezettség teljesítésének követelésére irányuló jogot. Az horvát jogalkotó azonos módon a jogbiztonságot kívánja megteremteni, azonban az eltérő grammatikai megközelítés következtében tágabb értelmezésre ad lehetőséget. Ugyanis a hivatkozott jogszabályhely szerint a jogosult eszik attól a lehetőségtől, hogy követelést támasszon az adós felé. A jogszabályi rendelkezés – a magyar szabályozással szemben – nem a bírósági érvényesítés lehetőségének a kizárására utal, hanem általános jelleggel korlátozza a jogosult általi eljárást. A magyar szabályozás értelmezése alapján a jogalkotói szándék e tekintetben tisztább, mivel explicit megjelöli, hogy a követelés bírósági úton való érvényesítését szándékozik korlátozni, amely tényezőtől függetlenül a jogosult követelheti a teljesítést az adóstól.

A (2) bekezdés alapján az elévülés a hitelező által a kötelezettség teljesítésének követelésére rendelkezésre álló határidő lejártával keletkezik. (3) A bíróság nem veszi figyelembe az elévülést, ha az adós nem hivatkozott rá. E két rendelkezés esetében kétséget kizáró hasonlóság mutatkozik a két ország

szabályozási szándéka és annak nyelvi szintjei között. Ebből adódóan lehet következtetni arra, hogy az (1) bekezdéssel kapcsolatban említett kérdéses értelmezés világossá válik a (3) bekezdés fényében, ugyanis a két bekezdés összevetéséből kiderül, hogy a horvát jogalkotó a magyar szabályozáshoz hasonló módon a bírósági úton való igényérvényesítést korlátozza. Tehát a bírósági útra is terelhető a követelés érvényesítése, azonban mindkét jogrendszer esetében a kérdés az, hogy az adós kellő körültekintést tanúsítva hivatkozik-e az elvélülés tényére, mivel a bíróság (*ex officio*) nem veszi figyelembe azt.

A horvát jogalkotó az elévülési szabályokat kógens (imperatív) normaként kezeli, mivel a ZOO 218. §-a semmisnek minősít minden olyan megállapodást, amely a törvényi határidőnél rövidebb vagy hosszabb elévülési időt köt ki, vagy amely az elévülés szünetelését írja elő. Ettől eltérő megítélés alá esik az elévülésről való utólagos lemondás. Ugyanis a 220. §-a értelmében az elévülés bekövetkezte után a kötelezett érvényesen lemondhat az elévülési kifogásról. Ilyen lemondásnak minősül például az elévült kötelezettség írásbeli elismerése, vagy az arra nyújtott zálogjog vagy egyéb biztosíték. Ez a rendelkezés logikailag következik abból, hogy a bíróság hivatalból nem észleli az elévülés tényét, tehát amennyiben az adós bármilyen ráutaló magatartást tanúsít – akár nem hivatkozik az elévülésre vagy elismeri az tartozást – a jogosult hozzájuthat a követeléséhez, amelyet ezekben az esetekben az adós nem követelhet vissza.

A ZOO 225. §-a a Ptk.-val azonos módon általános jelleggel öt évben határozza meg az elévülés időtartamát. Tehát a két ország szabályozása számos kérdésben azonosságot mutat az elévülésre irányuló általános rendelkezések vonatkozásában. Továbbá azonos módon rendelkezik az egyes jogviszonyok esetében az eltérő időtartamú elévülésről, tekintettel az adott jogviszony specialitására. Azonban a két jogalkotó módszertana eltérő. Ugyanis míg a magyar jogalkotó az eltérésekről az adott jogviszonyra irányuló speciális szabályoknál rendelkezik, addig a horvát jogalkotó tematikusan, egymást követően nevesíti a speciális eseteit az elévülési határidőnek. A teljesség igénye nélkül például egy éves elévülési határidő vonatkozik (ZOO 232. §):

- a háztartásoknak nyújtott villamosenergia-, hő-, gáz-, víz-, kéményseprési és hulladékszállítási szolgáltatásokért fizetendő díjakra;

- rádió- vagy televízióállomás követeléseire a rádió- vagy televíziókészülék használata esetében;
- posta, távíró és telefon követelése telefonok, postafiókok használatára, valamint egyéb, negyedévente vagy rövidebb időszakokban felszámított követelésekre;
- időszakos újság előfizetéséért fizetendő követelésre, az előfizetési időszak lejártától kezdődően.

E követelések esetében az elévülés akkor is folytatódik, ha a szolgáltatások nyújtása folytatódik.⁷

3. Következtetések

3.1. Naturalis obligatio elvének továbbélése a két jogrendszerben

Egri Bónis Pál örökérvényű megállapítása alapján az időmúlásának az emberi élet mellett, a jogban is fontos szerepe van, mivel az időmúlásával az anyagi jog nem szűnik meg, azonban annak érvényesíthetőségétől a jogosult elesik. Ugyanis keresetelévüléssel kapcsolatban alapvetés, hogy az a jog, amelyet egy emberöltőn át nem gyakorolnak, nem felel meg többé élet-szükségletnek. Ezért a gyakorlás elmulasztása a keresetet mint a bírói kikényszerítés eszközét szünteti meg.⁸ Mindezek hasonlóan elmondható a magyar és a horvát szabályozási logika alapján. Ugyanis az elévülésre irányuló magyar szabályozás mögött álló dogmatikához hasonlóan, feltételezhetően a horvát jogrendszer is abból indul ki, hogy amennyiben a jogosult hosszabb

7 ZOO 231-234. §-ai tartalmazzák a speciális elévülési időtartamokra vonatkozó rendelkezéseket. Ezzel kapcsolatban érdekes felvetés a horvát szakirodalomban, hogy az elévülés nyugvása a kereskedelmi jogviszonyok kontextusában meglehetősen szűk keretek között került szabályozás (ZOO 235. §), amely a jogintézmény alkalmazását kizárólag természetes személyek közötti, szigorúan meghatározott személyes vagy családi jogi viszonyokra korlátozza. Dobronić alapvető megállapítása az, hogy ez a taxatív felsorolás dogmatikailag és a gyakorlatban is tarthatatlan a kereskedelmi jog (trgovačko pravo) területén. Lásd részletesen: Radovan DOBRONIĆ: Zastoj zastare u trgovačkim ugovorima. In Ivan TOT and Zvonimir SLAKOPER (szerk): *Hrvatsko obvezno pravo u poredbenopravnom kontekstu: Petnaest godina Zakona o obveznim odnosima* (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2022), 149-162.

8 EGRI Bónis Pál: *Az elévülés magyar jogszabályai*. Grill Kiadó, Budapest 1928. 1.-2.

időn keresztül – tartós passzivitást mutatva – nem tesz lépéseket követelése érvényesítése érdekében, úgy a teljesítéshez fűződő érdeke vélelmezhetően csökkent vagy megszűnt. Ebben az esetben az állami kényszerapparátus (bíróság, végrehajtás) igénybevétele már nem indokolt. Továbbá az időmúlásával a bizonyítás terheesebbé válik, ezért ebben esetben az állami úton történő igényérvényesítés szükségessége kétségesseé válik.⁹

Mindkét ország szabályozásában megtalálható azon rendelkezés, amely alapján az elévülés az alapvetően bírói úton érvényesíthető kötelemekből *naturalis obligatio*-kat teremt. Ugyanis a ZOO 221. §-a kimondja, hogy ha az adós elévült kötelezettséget teljesít, nem jogosult azt visszakövetelni abban az esetben sem, ha az elévülés tényéről nem tudott. Ezzel szinte megegyező módon rendelkezik a Ptk. 6:23. § (2) bekezdése, miszerint az elévülés a kötelezettnek a szolgáltatás teljesítésére vonatkozó kötelezettségét nem érinti; az elévült követelés alapján teljesített szolgáltatást a követelés elévülésére tekintettel visszakövetelni nem lehet. Tehát a követelések az elévülés által *naturalis obligatio*-k lesznek, mivel az érvényesíthetőség csak rendkívül eshetőleges módon jön szóba abban az esetben, ha a másik nem terjeszt elő elévülési kifogást, vagy az elévülés ellenére teljesít. Azonban ettől függetlenül az elévülés következtében sem szűnik meg az anyagi jog, csupán az érvényesítésének a lehetőségei szűkülnek, illetve kerülnek kizárásra. Azonban az elévülés anyagi jogi szabályként jelenik annak ellenére, hogy egy fajta eljárásjogi jelleg is felfedezhető a jogintézményben, amely részben abból is következik, hogy a római jog is kialakulásában processualis alapú.¹⁰ Ezáltal megállapítható, hogy a magyar és horvát jogrendszerben is felfedezhető a római jog tovább élése az elévülés jogintézményén keresztül, hiszen a római jog vívmányaira a két jogrendszer e tekintetben is jelentős mértékben támaszkodik.

A két ország szabályozásával kapcsolatban továbbá megállapítható, hogy az elévülés szabályozásának a modellje a Savigny pandektista iskolájának az alapvetéseire épül, amelyből adódóan az úgynevezett „gyenge hatás” (*schwache Wirkung*) érvényesül a germán jogi hagyományokra jellemző

9 WELLMANN György (szerk.): *Ptk. kommentár - Polgári Jog I-IV. - új Ptk. - Kommentár a gyakorlat számára. Ptk. 6:23. §-ához fűzött kommentár*, 2025. január 15.

10 EMBER Alex: *Az elévülés és a naturalis obligatio*. JURA, 2016/1., 189.

„erős hatással” (*starke Wirkung*) szemben. Mindez abból fentiekben említett naturalis obligatio-ból következik, mivel a követelés naturlis kötelemmé alakulása, amely bírósági úton nem érvényesíthető, tehát „gyenge hatást” váltanak ki az elévülésre irányadó hatályos szabályozás rendszer. Savigny és követői érveltek amellett, hogy az elévülés (*praescriptio*) „gyenge hatás-sal” bír, amely azt jelenti, hogy az elévülés csupán a keresetjogot, a kikényszeríthetőséget (az *actio*-t) szünteti meg, de magát az alapjogot, a követelést (*obligatio*) nem. Ez a megközelítés az *actio* (kereset) és az *obligatio* (kötelem) szétválasztásán alapult.¹¹ Mindez a fentiekben ismertetett magyar és horvát szabályozás esetében is felfedezhető, különösen a Ptk. 6:23. §-a és a ZOO 221. §-a fényében.

3.2. Normatív és kodifikációs logika hasonlósága

Mindezek alapján a két ország polgári anyagi joga és a végrehajtási eljárásjoga között hasonló normatív kapcsolat, illetve kodifikációs logika fedezhető fel, mivel a végrehajtási mint kényszer eljárást szabályozó törvények nem rendelkeznek külön az elévülés szabályairól. Ezért a végrehajtási jog szorosan kapcsolódik ahhoz az anyagi joghoz,¹² amelyen alapul. Mindezekből adódóan az alapul szolgáló anyagi jogot állami kényszerrel, bírósági végrehajtás útján már nem lehet érvényre juttatni. Tehát a végrehajtási jog elévülése azt jelenti, hogy az időmúlás következtében a végrehajtási jog elenyészett vagy megszűnt.¹³ Fordított szemszögből az elévülés a kötelezett számára jelent igényszüntető kifogást, amely a bírói úton való igényérvényesítést korlátozza.¹⁴

11 A magyar Ptk. elévülési modelljének és dogmatikai gyökereinek vizsgálatát a Savigny-i pandektista iskola tükrében lásd részletesen: PUSZTAHELYI Réka: 2015. i.m.

12 A végrehajtási jog elévülése esetén követendő eljárással kapcsolatban a gyakorlatban akkor adódhat bizonytalanság, ha a végrehajtó felhívására a végrehajtást kérő nem nyilatkozik. Ezzel kapcsolatban lásd részletesen: NAGY Adrienn: *Gondolatok a végrehajtási jog elévüléséről*. Acta Juridica et Politica, 2023/2., 77-87.

13 GELENCSÉR Dániel, UDVÁRY Sándor (szerkesztők): *A bírósági végrehajtásról szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja*. HVG-ORAC, 2021, Vht. 57. §-ához fűzött kommentár.

14 ASBÓTH Orsolya: Az elévülés intézményéről a bírói gyakorlatban. Jog-Állam-Politika, 2023/1., 145.

4. Összegzés

Az elévülés jogintézményére irányuló magyar és horvát szabályozás komparatív elemzése alapján megállapítható, hogy a két jogrendszer kodifikációs logikája és dogmatikai alapvetése – az egyes eltérő normatív rendelkezések ellenére – mély rokonságot mutat. Kulcsfontosságú hasonlóság, hogy mind a Ptk., mind a ZOO a Savigny nevével fémjelzett pandektista iskola által kidolgozott „gyenge hatás” (*schwache Wirkung*) modelljét követi. Ennek egyenes következménye a *naturalis obligatio* intézményének továbbélése, miszerint az elévülés csupán az állami kikényszeríthetőséget szünteti meg, magát az anyagi jogi követelést nem, így az önkéntes teljesítés nem visszakövetelhető.

Ezzel szorosan összefügg, hogy a bíróság az elévülést egyik jogrendszerben sem veszi figyelembe hivatalból (*ex officio*), az kizárólag a kötelezett elévülési kifogása alapján érvényesül. Hasonlóság továbbá az általános elévülési idő öt évben való meghatározása és az a kodifikációs technika, amely a végrehajtási jog elévülését szorosan az alapul szolgáló anyagi jogi követelés elévüléséhez köti. A legalapvetőbb eltérés a szabályozás normatív jellegében ragadható meg. Míg a Ptk. – a magánautonómiát előtérbe helyezve – diszpozitív keretet ad, lehetővé téve a felek számára az elévülési idő írásbeli módosítását, addig a horvát ZOO imperatív (kógens) jelleggel bír, és semminek minősít minden, a törvényi határidőtől eltérő megállapodást.

Az elévülés jogintézményére irányuló magyar és horvát szabályozás közötti hasonlóságokat és eltéréseket az alábbi táblázatban összegeztük. A speciális elévülési határidőkre vonatkozó szabályok közül csupán egy-egy példát említettünk meg a táblázat átláthatósága érdekében.

Irodalomjegyzék

ASBÓTH Orsolya: Az elévülés intézményéről a bírói gyakorlatban. Jog-Állam-Politika, 2023/1., 145.

EGRI Bónis Pál: *Az elévülés magyar jogszabályai*. Grill Kiadó, Budapest 1928. 1.-2.

- EGRI Bónis Pál: *Az elévülési határidők megrövidítése*. Jogállam 1920/5. 211.
- EMBER Alex: *Az elévülés és a naturalis obligatio*. JURA, 2016/1., 189.
- GELENCSÉR Dániel, UDVARY Sándor (szerkesztők): *A bírósági végrehajtásról szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja*. HVG-ORAC, 2021, Vht. 57. §-ához fűzött kommentár.
- NAGY Adrienn: *Gondolatok a végrehajtási jog elévüléséről*. Acta Juridica et Politica, 2023/2., 77-87.
- PUSZTAHELYI Réka – VERESS Emőd: *Elévülési szabályok a jogbiztonság szolgáltatásban, a román és a magyar polgári törvénykönyvekben*. Összehasonlító jogi tanulmány. Magyar Jog, 2017/6., 373
- PUSZTAHELYI Réka: *A követelés bírósági eljárásban való érvényesítése - egy elévülést megszakító ok margójára*. Miskolci Jogi Szemle, 2014/2., 90-94.
- PUSZTAHELYI Réka: *A magánjogi elévülés*. Novotni Alapítvány, Miskolc, 2015., 127.
- Radovan DOBRONIĆ: *Zastoj zastare u trgovačkim ugovorima*. In Ivan TOT and Zvonimir SLAKOPER (szerk): *Hrvatsko obvezno pravo u poredbenopravnom kontekstu: Petnaest godina Zakona o obveznim odnosima* (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2022), 149-162.
- SZALMA József: *Az elévülési határidő szabályainak jogi természete az európai és a magyar magánjogban*. Glossa Iuridica, 2023/1-2., 51.
- WELLMANN György (szerk.): *Ptk. kommentár - Polgári Jog I-IV. - új Ptk. - Kommentár a gyakorlat számára*. Ptk. 6:23. §-ához fűzött kommentár, 2025. január 15.